

Рекомендація Rec (2003) 14
Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам
щодо функціональної сумісності інформаційних систем
у сфері юстиції

*Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи
на 851 засіданні заступників міністрів 9 вересня 2003 року*

Комітет Міністрів на підставі статті 15(b) Статуту Ради Європи,
уважаючи, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності між її членами;
будучи сповнений рішучості підвищувати якість суспільних послуг, надаваних у сфері юстиції громадянам і підприємствам;

стверджуючи, що ефективна система судочинства відіграє істотну роль у зміцненні демократії й верховенства права, підсилюючи довіру суспільства до державної влади, зокрема до її здатності боротися зі злочинністю й вирішувати правові конфлікти;

визнаючи, що інформаційні технології стали необхідними для ефективного функціонування системи судочинства, особливо у світлі дедалі більшого обсягу роботи судів і інших організацій у сфері юстиції;

визнаючи, що ефективне функціонування сфери юстиції в інформаційну епоху вимагає юридичного визнання й широкого використання систем електронного обміну даними між організаціями;

беручи до уваги, що причиною існування найрізноманітніших інформаційних систем у сфері юстиції держав-членів є їхні конституційні, правові й адміністративні вимоги й традиції;

усвідомлюючи, що складність інформаційних систем у сфері юстиції зростає;

враховуючи, що ефективний і безпечний обмін електронними даними між різними організаціями сфери юстиції за таких обставин вимагає забезпечення функціональної сумісності їхніх інформаційних систем;

враховуючи, що функціональна сумісність здатна сприяти транскордонному правовому співробітництву, спрямованому на задоволення зростаючої практичної потреби в більш тісному співробітництві між державами в сфері юстиції;

усвідомлюючи існування різних проблем щодо функціональної сумісності інформаційних систем у сфері юстиції, що є наслідком адміністративних, управлінських і технічних недоліків;

визнаючи потребу поліпшувати функціональну сумісність інформаційних систем у сфері юстиції шляхом застосування інтероперабельних стандартів документів і зв'язку, а також інтегрованих підходів до проектів інформатизації;

визнаючи, що впровадження функціональної сумісності в сфері юстиції вимагає також відповідних змін в галузі права й організації процесів роботи, а також належного навчання персоналу;

беручи до уваги, що рішення, які забезпечують функціональну сумісність для сфери юстиції, мають відповідати особливим вимогам держав-членів;

визнаючи існування відмінностей у потребах держав-членів у сфері функціональної сумісності, які є наслідком відмінностей у їхніх підходах до розвитку інформаційних технологій у сфері юстиції;

нагадуючи, що зміни в порядку роботи організацій у сфері юстиції внаслідок функціональної сумісності жодним чином не мають впливати на конституційні гарантії незалежності судів у відправленні правосуддя;

усвідомлюючи, що обробка даних в умовах функціональної сумісності пов'язана як з вигодами, так і ризиками в тому, що стосується інформаційної безпеки й захисту недоторканності приватного життя в сфері юстиції;

враховуючи Рекомендацію № R (2001) 2 щодо побудови та перебудови судових систем та правової інформації в економічний спосіб, Рекомендацію № R (2001) 3 щодо надання громадянам судових і інших юридичних послуг з використанням новітніх технологій і Рекомендацію № R (2002) 2 щодо доступу до офіційних документів,

рекомендує урядам держав-членів:

1) імплементувати принципи й керівні положення, викладені в цій Рекомендації, у своє національне право й практику;

2) довести ці принципи й керівні положення до відома громадян і органів, відповідальних за інформаційні технології й функціональну сумісність у сфері юстиції.

I. Загальні положення

1. Визначення

Для цілей цієї Рекомендації:

— "організації сфери юстиції" включають суди, органи прокуратури й інші державні й приватні установи, такі як поліція, органи пенітенціарної системи, державні реєстри, органи запису цивільного стану, адвокатів, нотаріусів, а також інші зацікавлені суб'єкти державного й приватного секторів, які здійснюють обмін даними й інформацією в процесі відправлення правосуддя;

— "інформаційні системи" означають інформаційні системи, використовувані організаціями сфери юстиції для обробки електронних даних, їх зберігання й обміну ними, такі як системи автоматизації документообігу (діловодства) і бази даних;

— "функціональна сумісність" означає ефективний і безпечний обмін даними й інформацією між інформаційними системами організацій сфери юстиції.

2. Мета

Метою цієї Рекомендації є сприяння функціональній сумісності інформаційних систем шляхом установлення принципів і керівних положень для держав-членів щодо кроків та заходів, що їх слід здійснити на рівні стратегії інформатизації, розробки технологічних проектів та технічної структури даних та інформації в сфері юстиції.

II. Питання стратегії

3. Стратегія функціональної сумісності

3.1. Держави-члени мають забезпечити врахування потреби забезпечити функціональну сумісність інформаційних систем різних організацій сфери юстиції в тих інформатизаційних проектах, які розгортаються в сфері юстиції.

3.2. Стратегія інформатизації в сфері юстиції має, крім іншого, передбачати таке:

- поетапну комп'ютеризацію системи судочинства;
- установлення інфраструктури засобів зв'язку, включаючи засоби електронної пошти;
- розробку стратегії інтеграції з метою уможливлення обміну інформацією між системами;
- уніфікацію інформації в потрібних межах;
- установлення об'єднаної системи збору інформації й статистичного аналізу;
- установлення єдиної управлінської інформаційної системи;
- установлення єдиних реєстрів внутрішньої інформації;
- розробку стандартного програмного забезпечення для баз даних.

3.3. З огляду на це проекти інформатизації в сфері юстиції слід реалізувати в рамках скоординованих програм, що дозволяють уживати узгоджених заходів у різних взаємозалежних галузях та різними суб'єктами, тим самим забезпечуючи належну координацію й фінансування.

3.4. Впровадження функціональної сумісності в сфері юстиції має ґрунтуватися на міркуваннях рентабельності витрат. Потрібний рівень функціональної сумісності в кожному конкретному випадку має визначатися з належним урахуванням відповідних витрат і передбачуваної вигоди.

4. Тривіальні аспекти безпеки й захист персональних даних

4.1. Держави-члени мають впроваджувати функціональну сумісність інформаційних систем у сфері юстиції з повним урахуванням потреби гарантувати безпеку інформації й захист персональних даних, як того вимагають застосовні міжнародні стандарти та норми національного права.

4.2. Держави-члени мають ужити заходів для визначення функціональних обов'язків і відповідальності працівників організацій сфери юстиції щодо використання інформаційних технологій. Організації сфери юстиції мають, зокрема, забезпечити інформування своїх працівників про відповідні закони й нормативні акти, що поширюються на порядок роботи з інформацією в сфері юстиції.

4.3. Держави-члени мають передбачити впровадження елементів аудиту і контролю на відповідних позиціях у трактах автоматизованої обробки документів і інформації всередині організацій сфери юстиції та між ними.

5. Людські ресурси

5.1. Впроваджуючи інформаційні технології, організації сфери юстиції з метою ухвалення виважених рішень щодо пропонованих систем і служб мають використовувати необхідні людські ресурси.

5.2. Організації сфери юстиції з метою забезпечити цілісність, доступність, зберігання й ідентифікацію електронних документів та інформації, що їх обробляє відповідна організація, мають комплектуватися кваліфікованими кадрами, відповідальними за їхні інформаційні системи.

5.3. Держави-члени мають уживати заходів для сприяння навчанню юристів і інших працівників організацій сфери юстиції з питань застосування інформаційних технологій. Слід створити механізми стимулювання працівників організацій сфери юстиції з метою заохочення їх до використання інформаційних технологій у своїй щоденній роботі.

6. Взаємодія між державним і приватним секторами

6.1. Держави-члени мають сприяти застосуванню методів електронного обміну між інформаційними системами державних організацій сфери юстиції і приватних організацій сфери юстиції, таких як юристи й інші зацікавлені суб'єкти. Подібний обмін інформацією може здійснюватися тільки відповідно до норм міжнародного й національного права.

6.2. Держави-члени водночас мають брати до уваги й запроваджувати відповідні запобіжні заходи з метою забезпечення інформаційної безпеки й захисту персональних даних. З метою уможливлення контролю за використанням інформації, що підлягає особливому захисту, слід запровадити відповідні системи підзвітності.

III. Перевизначення розробки технологічного процесу

7. Зміни в порядку роботи

7.1. З метою одержання максимальної вигоди від упровадження інформаційних технологій держави-члени мають поєднувати впровадження сучасних інформаційних технологій в сфері юстиції з організаційними змінами в порядку роботи організацій сфери юстиції.

7.2. Держави-члени мають неупереджено підходити до осучаснення законів і нормативних актів в разі, якщо вони стримують використання можливостей, створюваних новітніми інформаційними технологіями й, зокрема, функціональну сумісність.

7.3. Процес упровадження функціональної сумісності в сфері юстиції, втім, слід контролювати. Держави-члени мають забезпечити, щоб організації сфери юстиції визначали, документували і описували порядок своєї роботи, а також вели спостереження і контролювали зміни, що з'явилися в зв'язку з функціональною сумісністю.

8. З'єднання міжорганізаційних процесів

8.1. Держави-члени мають застосовувати рішення, що забезпечують функціональну сумісність, до всіх тих відповідних сфер, в яких важливе значення має міжвідомче співробітництво окремих організацій сфери юстиції, як-от: системи кримінального й цивільного судочинства.

8.2. Системи документообігу в організаціях сфери юстиції мають, зокрема, бути підготовлені до передачі й одержання інформації з інших зовнішніх систем керування документообігом, а також до надання підтримки в процесі ухвалення рішень шляхом надання доступу до всіх стосовних до справи баз даних.

8.3. Держави-члени мають полегшувати функціональну сумісність різних баз даних шляхом ужиття таких заходів уніфікації, як унікальні ідентифікатори й уніфікований опис даних.

IV. Технічна й інформаційна структура

9. Стандарти документів і зв'язку

9.1. Держави-члени мають застосовувати комплексний підхід до запровадження в сфері юстиції відповідних стандартів документів і зв'язку з метою вможливити збирання інформації узгодженим і структурованим чином.

9.2. Функціональна сумісність, проте, може бути досягнута шляхом використання більш ніж одного стандарту даних, оскільки прийняття єдиного стандарту не завжди можливе. У зв'язку з цим держави-члени мають стежити за розробкою провідних ринкових стандартів "де-факто", а не намагатися створювати особливі стандарти в сфері юстиції.

9.3. Зокрема, держави-члени мають приділяти увагу розробці мов розміток як перспективним стандартам документів і зв'язку, що з'являються в сфері юстиції.

10. Технічна безпека

10.1. Організації сфери юстиції мають упровадити процедури, метою яких є здійснення спостереження й контролю над потенційними небезпеками, що виникають через неправильне використання або вихід з ладу інформаційних систем. Такі процедури мають включати керівні принципи безпеки, що забезпечують контроль за доступом до різних рівнів їхніх інформаційних систем.

10.2. З метою вжиття заходів щодо ризиків, притаманних цифровим носіям інформації, держави-члени мають у разі потреби сприяти застосуванню криптографії в сфері юстиції для убезпечення електронного зв'язку між різними організаціями сфери юстиції.

10.3. Держави-члени мають також широко запроваджувати щодо організацій сфери юстиції інфраструктуру сертифікації відкритих ключів з метою забезпечення цілісності повідомлень, неможливості відмови від їх авторства, а також конфіденційності завдяки можливості автентифікувати одержувача або відправника повідомлення й зіставити електронні підписи з електронними сертифікатами, виданими надійними посередниками.